

Verkiezingsprogramma 2019-2023

Weerdevol Grunnen

ChristenUnie
Provincie Groningen

ROEMTE VEUR MEKOAR

Gronings
Verkiezingsprogramma
2019-2023

In het
Westerwolds

'Ain Pronkjewail'... onze prachtige pervinzie Grunnen mit stad en ommeland. Doar wonen wie en leven wie. Waarken en ontspannen wie. Wie hollen van d'roemte en wiedshaaid. Ook de kommende joaren willen wie as ChristenUnie onze pervinzie en d'Grunnegers roemte geven. Want dai roemte stait sums under druk.

Elkenaine het roemte neudeg. Um te wonen, te waarken, te raaizen en te recreëren. Um as mens tot blui te kommen. Roemte veur projecten woarbje Grunnegers in ain coöperaoatie soamenwaarken: aan energiebespoarens en -opwekking. Aan zörg veur mekoar en underlinge betrokkenhaid in hun dörp. Roemte veur handege ondernemers, veur boeren dai umschoakelen noar biologisch ondernemen en veur zulfstandege professionals dai zuch verainen in slimme soamenwaarkings-verbanden en mit mekander fondsen oprichten um zuch te verzekeren tegen arbeidsungeschikthaid. Roemte veur grui en blui van de prachtige Grunneger flora en fauna. Veur t behold van d'aiwenolle börngen en kerken dai as poarels t landschop sieren. Roemte veur plannen dai ons pervinzie schierder mokken. Veur luu en zoaken dai nait zo staark binnen.

Dit hold in dat wie ons inzetten veur roemteleke meugelekheden, woningbaauw en veur mobiliteit. Veur d'boerensektor en veur t stee mit veul bedrieven. Mor netuurlek ook veur natuur en landschap, zörg en waarkgelegenhaaid, veur vrijwilligersorganisoaties, milieu en cultuur. Veul onderwaarpen, veul belangen: de roemte stait zo oaf en tou under druk. Wie geleuven dat d'mens d oarde in broeklain het van d Schepper. Dat scheidt n grode verantwoordelekhaaid. Noar volgende generoaties tou, mor zeker ook vandoag de dag.

Woar willen wie dai roemte aan geven? De pervinzie het n belangrieke toak in t verdaailen van aal dai spoarzoame roemte. D'oafgelopen joaren möchten wie as ChristenUnie as coalitiedailgenoot onze biedroage leveren aan t bestuur van onze schiere pervinzie Grunnen. Dat hebben wie mit grode inzet en overtuugen doen. Wie hopen op joen steun om ook de kommende joaren weer ons aandail te kunnen leveren. Omdat wie geleuven dat t er tou dut vanoet welke visie joe as partij standpunten innemen en van doaroeit bepoalen hou pervinzie wordt bestuurd. Geven joe mit joen stem meer roemte aan ain christelek geluud?!

Landschap, wotter en natuur

Wotter is van levensbelang veur mensen, daaier en planten. N teveul of tekört aan wotter vörmt al snel n gevoar. Nederland mot n vaaleg land wezen. T mokken van schone en gezunde wottersystemen woarbie we reken holden mit daaier en planten vroagt veul tied en aandacht van pervinzie en wotterschop.

Wie bínnen trots op d'riekdom van onze Grunneger natuur. En mit geld en aandacht veur natuurgebieden en stevige soamenwaarking mit natuur-en landschaporganisoaties, landbaauw en wotterschop gait de goie kaande op mit d'Grunneger natuur. Dit lot zuch bievueurbeeld zain in d'terugkomst van de otter en de zeeoarend.

Wie willen dat natuurbeheerders, boeren en wotterschoppen zoveul as kín soamwaarken bie t inrichten en underholden van natuurterreinen. Pervinzie is bliede mit inzet van mensen veur t recreëren, of bedrieven in d'natuur dai biedroagen aan t behold en t herstel van flora en fauna. Natuurgebieden motten tougankelek wezen veur publiek om de beleving van natuur te vergroten.

Milieu en energie

Vervoeling van lucht en natuur, verspillen van spul en oetputten van hulpbronnen bínnen n grode bedraigen veur de touekomst van ons kinder en klaainkinder.

As ChristenUnie willen wie dat pervinzie oplossingen underzukt en ondersteunt um plasticvervoeling van milieu en wotter te veurkommen. Der mot veul aandacht wezen veur schone lucht, duusternis en stilte. T pervinzioale energie- en klimaatbeleid van d'ChristenUnie stait in taiken van d'Biebelse opdracht um te baauwen en te bewoaren. Hou wie tegenswoordeg umgoan mit energie het n verstorend effect op t evenwicht in d'haaile wereld van klimaat en op daaier en planten. Vandoar dat wie as ChristenUnie kaizen veur schone energie en willen wie zo snel as t k n oaf van eulie, gas en kolen. Dizze umschoakelen baaidt grode kansen veur ondernemers en waarkgelegenhaaid in Grunnen.

De ChristenUnie het d'ambitie dat in 2035 60 percent van d'energie dai in onze pervinzie wordt opwekt duurzoam zel wezen, in 2045 mot dat noar 100 percent. Deur vief joar eerder energieneutral te wezen den de rest van Nederland ken Grunnen ook echt koploper worden. De ChristenUnie gaat veur n wiede mix van opwekmeugelekheden: wind op laand en op zee, zunnedoaken en -paarken op laand en zee. De energietransitie is neudeg, t z l veul roemteleke gevolgen hebben en stoere keuzes vroagen. Umwonenden motten in n vroug stoadium betrokken worden bie plannen veur windenergie en zonne-energie en profiteren

van d'eurdaailen. Mede-aaignoarschap en gebiedsfondszen zörgen der veur dat lusten en lasten eerleker worden verdaaid.

Initiatieven van bewonerssoamenwaarken veur t decentroal opwekken van energie zörgen veur n goie oafstemmen tussen energieaanbod en -vraag.

Windenergie levert n belangrieke biedroage aan t opwekken van duurzoame energie.

Ontwikkelingen van windparken op zee in d'toukomst ontsloan ons der nich van um verantwoordelekhaaid te nemen veur t zuiken van roemte veur windenergie op laand. Veur onze aaign vraag noar energie bínnen baaide neudeg. Aal Grunneger gemaainten kriegen d'meugetekhaaid um in hun aigen gemaainte klaaine meulens bie dörpen of boerderijen tou te stoan. Pervinzie gaait zuch inspannen um alle doaken en bedrieventerrainen dai geschikt bínnen te loaten veurzain van zunnepanelen um zodoude zoveul mogelek nog ongebroekte meugelekheden veur zonne-energie te benutten.

D'pervinzie is aanjoager van d'ontwikkeln van wotterstof als energiedroager. Undermeer deur t stimuleren van projecten en underzuik noar meugelekheden um duurzoam opgewekte energie op te sloan in wotterstof. Mor ook deur zulf te investeren in toupassens van wotterstof en deur middel van actieve permotie van d'meugetekheden van n Grunneger wotterstofeconomie.

Gaswinnen

Wie bennen blied mit t besluit van minister om gaskroan dicht te draaien: noa 2030 gain gaswinnen meer ien Grunnen. Mor doar bennen wie der nog nait mit. Vailighaid is nait direct garandeerd. De ChristenUnie wil dat vailighaid van ienwoners centroal steld wordt. Doarom mot t tempo van bouwkunnige verstarcken beheurlijk omhoog en mot schoa vlug en adekwoat repereerd worden.

d Er mot meer aandacht kommen veur immateriële gevolgen van gaswinnen. Aal meer mensen kampen mit gezondheidsproblemen en hammen psychische klachten. Help mensen deur geestelijke hulp aan te baiden, ien soamenwaarken mit bieveurbeld Stichting Kerk en Aardbeving.

t Schiere, herkenboare Grunneger landschap mot bewoerd blieden. Doarbie heurt ook t culturele en industriële aarfgoed. Doarom goud noadenken veurdat ter sleupt wordt en soamen bepoalen wat in elks geval bewoerd blieden mot veur de toukomst. En den: ienzetten op behold en onderhold.

Landbouw

De ChristenUnie het haart veur boeren, kwekers en viskelu. t Bennen ondernemers dei zörgen veur productie van gezond en goud eten en dei n belangrieke biedroage leveren aan t beheren en onderhouden van t landschap. Zai waarken ien sectoren dei ien wezen n nauwe reloatie met scheppen hammen. Elk en ain, zowel ondernemers aans börgers, dragt verantwoord en ien t moaken en opmoaken van eten en ien t bebouwen en bewoaren van onze planeet.

ChristenUnie legt zich tou op landbouw dei economisch rendoabel is, voldounde en gezond eten oplevert en n positieve biedroage levert aan houdoanighaid van landschap en milieu. Deur regionoale soamenwaarken tussen boeren, noatuur- en milieuorganisoaties, agro-industrie en kennisinstellen, ontstoan netwaarken dei hierin stappen zetten en verantwoord en nemen.

Zörg dat ter voldoende roemte blieft veur boeren om te ondernemen, zodat gezinsbedrieven kennen blieven bestoan. Band mit socioale leefomgeven, cultuur(historie) en noatuurlijke omstannigheden moakt gezinsbedrieven tot ruggegroat van landbouw en t pladdelaand.

Ondersteunen van jonge, toekomstige boeren en boerinnen veur t veurtbestoan van gezinsbedrieven deur ienzet van middelen bie bedriefsovernoame en – verneijing.

Viskerij

Handhoaven van n gaoie positie van viskerij ien Lauwersoog en Zoltkamp is belangriek. Viskerij is n belangrieke economische droager van hoaven van Lauwersoog en is ien veurgoande joaren faciliteerd deur verlengen van koade en t baggern van t Westgat. Ook is t verduurzoamen van hoaven van Lauwersoog ien gang zet. Deur duurzaam te vissen ien t waddengebied ken viskerij n botterham verdainen blieven.

Economie

ChristenUnie moakt zich staark veur n aantrekkelijk vestigingsklimoat veur ondernemers ien provinzie Grunnen. Verneijing viendt ploats in soamenwaarkingsverbanden tussen MKB-bedrieven onderling, tussen grode en klaine bedrieven, tussen bestoande orde en oetdoagers, tussen bedrieven en kennisinstellen, zogenoamde verneijingsecosystemen. Snelle en gaoie internetverbien worden aal belangrieker.

Wie willen onder andere meer kaansen veur neie bedrieven. Bie t aanbaaiden van projecten kennen extroa punten toukend

worden aan projectteams die niet bijzonder
mit beginnende bedrijven (startups)
werken. En wie willen dat nieuwe stappen die
aansluiten tussen onderwijs en arbeidsmarkt
bevorderen gesteund worden. Wie willen dat t
veel aan winkels terugdrongen wordt de
groeie regionale ofstemmen.

Nederland het zichzelf aanspreekt stelt in
2050 100% een kringlooeconomie te wezen.
Dat betekent dat er den gain nieuwe
grondstoffen meer gebruikt mogen worden.
Dit vraagt om een grote verandering van
omgang mit grondstoffen en om andere
verduinmodellen. Ook voor provincie
Groningen is dit een grote uitdaging.
Wie willen een fonds voor nieuwe
kringloopstappen en dat provincie een actie
komt om een bewonerscampagne over t belang
van kringlooeconomie en t tegengaan van
verspillen op te starten. De ChristenUnie wil
dat eerlijk ondernemen, mit aandacht voor
maatschappelijk verantwoord ondernemen,
waarkgeverschap en t voorkomen van
misbruik van waarknemers gestimuleerd
wordt. Dit verlangen wie van daarden, maar
ook van ons eigen organisatie.

Zörg

Beschikbaarheid en bereikbaarheid van zorg ien provinzie staat aal meer onder druk. Hoesartspraktieken verdwienen oet dörpen, zaikenhoesen klontern soamen mit als gevolg dat mensen ver monnen raizen veur juuste zörg. Ien n klain land aans Nederland mot zörg veur elk en ain bereikbaar wezen, ook ien dunbevolkte contreien. Provinzie mot soamen met gemainten nooddlok luden: oet Den Hoag en Brussel mot extra geld kommen om zörg beschikbaar te holden ien krimpgebieden. Neie en verneiede stappen kennen biedroagen aan betoalbore oplössen. Ien Grunnen mon j old kennen worden ien eigen omgeven.

De ChristenUnie wil ienzet van provinzie om onderlinge ofstemmen tussen zörgverlainers te bevörderen en opkrikken (stimulering) van voldounde spraiding van zörgveurzienen en bereikbaarheid van zörg, zowel ienains neudige zörg aans zörg volgens reuster.

Sociaal beleid

Ien provinzie Grunnen willen wie bouwen aan n soamenleven woar wie noar mekoar omkieken. Provinzie steunt platforms veur mantelzörgers en zaiken. Projecten veur vrijwilligers monnen aanspraak kennen moaken op n geldelijke biedroage van provinzie.

Ook willen wie armou en sociaal boetensloeten bestrieden, bieueurbeld deur ondersteunen van Stichting Leergeld, Stichting Present, t Leger (des Heils) en voedselbanken.

Coöperoaties

Ien veul ploatsen lotten ienwoners neie stappen zain om aigen leefomgeven mooier, sociaaler, veiligere en meer betrokken te moaken. Wat ChristenUnie aangait monnen dizze mensen nog meer roemte kriegen om heur ideeën over bieueurbeld wonen, recreoatie & toerisme, eten, landbouw, energie en internet ien praktiek te brengen. De ChristenUnie wil n bedrag dat er tou dut beschikbaar stellen om oprichten van neie coöperoaties en soamenwaarkensverbanden en andersoortige neie stappen op t terrain van leefboarheid te bevördern.

Sport

Sport is belangriek veur onze gezondheid. Sport helpt om minsen (weer) ien bewegen te kriegen, te participeren, plezier te moaken en respectvol met aanderen om te goan (leren.) De ChristenUnie het aandacht veur die Grunnegers veur wel bewegen niet zomor vanzulf gijt, zoas olderen en minsen met n beperking, n chronische ziekte of psychiatrische problematiek. Een aandere specifieke doelgroep is de jeugd op school. De ChristenUnie wil n flinke opstobber geven aan sport en bewegen op scholen.

Cultuur en recreatie

De ChristenUnie viendt het belangriek dat kiender en jongeluu met kunst en cultuur ien aanroaken kommen. Deur aan amateurkunsten te doen ontdekken en ontwikkelen zij heur creatieve talenten. Cultuur is een belangriek onderdeel van heur ontwikkeling en verdient n plak ien het onderwies. Een beriekbaar aanbod van kunst en cultuur veur kiender en jongeluu is belangriek.

De ChristenUnie wil n Toerisme & Cultuurkoart noar veuren brengen woar stimuleerd wordt om zowel stad as ommeland te bezuken. De pervinzie ondersteunt gemeenteleke ienspannings om woar het leefboarheid betreft, bibliotheekveurzienings ien dörpen en kernen

woar meugelek beriekbaar te holden.
Benoam Grunneger kunst en cultuur worden
stimuleerd.

Aarfgoed

De ChristenUnie Grunnen het sich de
oplopen tied volop ienzet veur t behold van
Aarfgoed. Dit is hard neudeg want mét deur
de oardbevings stoan veul mooie panden
onder druk. Monumentoale kerkgebouwen
bennen cultuurhistoarisch weerdevol. Ze
binnen beeldebepoalend ien onze steden en
dörpen en veur veul Grunnegers de droagers
van herinnerrens aan belangrieke momenten
ien t leven. De leegstand van kerkeleke
gebouwen nimt toe en het blijft wenselek om
te zuken noar aandere ienvulling van dizze
gebouwen met een koppeling noar
leefboarheid.

Op het gebied van industrieel aarfgoed
leggen der kansen ien een weerdege,
aandere bestemming. Veural bie dit aarfgoed
zien we, dat as er gien aandere bestemming
vonden wordt, het snel vervalt en
verpaupert. De ChristenUnie viendt dat de
overheden met mekoar meer cinten
beschikbaar stellen moeten veur onderhoud
en herbestemming van kerkelek en
industrieel aarfgoed, deur fondsen die der al
binnen verder aan te vullen.

Verkeer en vervoer

Het openbaar vervoer moet werken, onderwijs en voorzieningen voor een grote groep inwoners bereikbaar. Hierdoor kunnen inwoners die in de regio wonen, werken in de grotere kernen en kunnen schoolkinderen onderwijs volgen op de school die het beste bij ze past. Het openbaar vervoer moet voor zoveel mogelijk reizigers een bereikbare vervoersvoorziening zijn en een tegenhanger voor eigen vervoer. Hiervoor binnen snelle, betrouwbare en aangename verbindingen nodig en moet klantvriendelijkheid centraal staan.

De ChristenUnie wil meer en snellere treinen tussen Groningen en de Randstad door verbeteringen aan het spoor tussen Zwolle en Groningen. Wij willen dat treinen vanuit Groningen en Friesland verder rijden kunnen op het spoor naar Assen en Zwolle zodat reizigers niet zo vaak overstappen hoeven. Om de treinverbinding naar Duitsland te verbeteren is het gauw herstel van de Friesenbrücke over de Eems in Niedersachsen van het grootste belang. De treinverbinding naar Stadskenoal is heel belangrijk voor de bereikbaarheid en moet zo gauw als het kan weer gaan rijden. Op de duur moet deze treinverbinding onderdeel worden van een verbinding naar Emmen en Almelo.

De ChristenUnie wil dat bushaltes en treinstations veilig en toegankelijk binnen. Rume en schone haltes en perrons, verlichting en kloare handhoaving helpen doarbie. Alle bus- en treinstations kriegen WiFi en meugelekheden om ov-fietsen te huren, elektriske fietsen op te loaden en fietsen bewoakt te stallen. Elke halte of station is veilig beriekbaar met de fiets.

De vervoerders bieden klantvriendeleke reisproducten aan zoas trajectabonnementen op moat veur doagelekse reizegers die geldeg binnen ien bus of trein ien Drenthe, Grunnen en Friesland, of gezinskoarten om reizen met de bus veur t hiele gezin betoalbaar te moaken.

Veiligheid

Provinciaale wegen moeten veileger worden deur toepassing van zogenaamde rammelstroken, barmverlichting, glowing lines en wegdekreflectoren. Bie gevoarleke kruuspunten worden de nijste fietsoversteken aanlijd die oplichten as er een auto aankomt. Onneudege verlichting gijt vot.

Onbewoakte spoorwegovergangenien de pervinzie kriegen zo veul meugelek spoorbomen of goan vot. Boeren en landeigenoaren zuken met om een goeie oplössing te vienden.

Gronings
Verkiezingsprogramma
2019-2023

In het
Westerketiers

Reizen met de fiets is gezonder, duurzamer en neemt minder ruimte in dan reizen met de auto. Daarom moeten we fietsgebruik aanpakken. De provincie moet er daarom voor zorgen dat Stad Groningen en de regio van 20 km rond de Martinitoren het beste met de fiets te bereiken is. Bij de aanleg of herinrichting van provinciale wegen worden fietspaden scheiden van de autoweg.